Jüdische Pester Zeitung.

אויף די זע צייטונג קאנן מאן זיך יעדען טאג פרענומערירען אונד דער פרענומעראציאָנס-פרייס בעגיננט מיט דעם עספעדאנג דעם ערסטען בלאטטעס.
די רעדאקציאָן בעפינדעט זיך אין פעסט וואיטצנער בולוואר נומ' 29, וואָהין מאן אויך די פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע פעסטער צייטונג.

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וועכענטליך (זאנטאג, מיטטוואָך אונד פרייטאג) אונד קאָסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פירטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר' ע' וו'
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר' ע' וו'
פירטעליעהר. 2 גולד. 75 קר' ע' וו'

Nr. 86, דרייצעהנטער יאהרגאנג | פעסט, מיטטוואָך א אב ה.תרמ"א. | Pest, den 27. Juli 1881.

זינד וויר יודען איינע נאציאָן?

איף דיעזע פראגע אנטוואָרטעט איינע פעטערסבורגער האַלב-אמטליכע דעפעשע, די וויר אים „נאכטראג" אונזערעס פאָריגען בלאטטעס מיטטהיילטען, מיט: נ י ן! — וויר ווידמען דיעזער פעטערסבורגער דעפעשע בעזאָנדערע אויפמערקזאמקייט, וויל זיא ווירקליך איינע „האַלב-אמטליכע" איזט אונד אלס אויסשפרוך דער רוסישען רעגיערונג בעטראכטעט ווירד.

פאָרשען וויר פאָר אללעם נאך דער בעדייטונג דעס וואָרטעס „נאציאָן!" — איינע מענשענקלאססע פאָן גלייכער אבשטאממונג, פאָן גלייכער געבורט, פאָן גלייכער זיטטע, וועלכע איך אין בעזאָנדערס איינענטהימליכעם אויסזעהען האט — בילדעט איינע „נאציאָן". וויר יודען שטאממען פאָן איינעם פאטער אברהם הער, זינד פאָן גלייכער געבורט, האבען בעזאָנדערע זיטטען אונד איין איינענטהימליכעס אויסזעהען, זאָ דאס מאן דען יודען אונטער טויזענדען ניכט-יודען הערויס ערקעננט — אונד וויר בילדען דאהער איינע יידישע נאציאָן. — פאָר 1800 יאהרען האטטען איך נאך די יודען איינע גלייכע שפראכע, נעמליך די העבראעאישע, האטטען איינען יידישען שטאאט אונד איינע יידישע רעגיערונג, אונד וועגן וויר אונזערען יידישען שטאאט אונד אונזערע יידישע רעגיערונג איינגעביסטען אונד די שפראכע דעס פאָלקעס, אונטער וועלכעם וויר לעבען, שפרעכען — זאָ האבען וויר אלס נאציאָן דעננאָך ניכט צו עקסיסטירען אויפגעהאָרט. וויר בילדען איך איינע „קאָנפעססיאָן", וויל וויר אונס צו איינעם אונד דעמזעלבען גלויבען בעקעננען; אבער זעלבסט, וועגן זיך מאנכע יודען פאָן אונזערער קאָנפעססיאָן לאָזרייסען אונד צו איינער אנדערן קאָנפעססיאָן איבערטרעטען, זאָ האט איהרע יידישע נאציאָנאליטעט דעננאָך ניכט צו עקסיסטירען אויפגעהאָרט. איך די געטויפטען יודען קאָננען איהרען „נאציאָנאל-באראקטער" ניכט פערלייגנען. — די ווירקליכען יודען-פיינדע האססען דאהער איך די געטויפטען יודען, וויל יענע ניכט די יידישע קאָנפעססיאָן אלליין, זאָנדערן די גאנצע יידישע נאציאָן אנפיינדען. זיא זאגען: „וויר האססען א ל ל ע, וועלכע פאָן שם, דעם זאָהנע דעם נח, אבשטאממען. די יודען שטאממען פאָן שם (סעם). זיא בילדען דאהער די „סעמיטישע נאציאָן", זינד איינע איינענטהימליכע ראססע (גאטטונג), האבען לאנגע נאזען אונד שפיטץ-בובען אויגען, וואָללען אללעם נור אן זיך רייסען אונד אנדערע נאציאָנען אויסזויגען אונד פערארמען לאססען. דיעזען שלעכטען נאציאָנאל-באראקטער וואשט איך דאס טויף-וואססער דעם יודען ניכט אב, איך דער געטויפטע יודע בלייבט „סעמיטע", קאנן זיינע באָזע אבשטאממונג פאָן „שם" ניכט אבוועפען, וועסהאלב וויר „אנטי" (געגען) אללע סעמיטען זינד — אונד וויר נעננען אונס דאהער „אנטי-סעמיטען", (דאס הייסט: די ג ע ג נ ע ר דער סעמיטען.)" — זאָ זאגען געוואָהנליך די יודען-פיינדע, געראדע די האססען אונס אלס „נאציאָן" — אונד נון קאָממען די רוסישען יודען-פיינדע אונד זאגען: די יודען זינד קיינע נאציאָן! — וויא דומם! וויא אונוויססענד!

ביזהער האבען נור אונזערע פיינדע אונס אלס איינע בעזאָנדערס שעדליכע „נאציאָן" געשאָלטען, וועהרענד געראדע אונזערע ניכט-יידישען פריינדע אונס דאדורך צו שיטצען זוכטען, אינדעם זיא זאגטען: „די היטיגען יודען בילדען אין דעם שטאאטע, וויא זיא וואָהנען, נור איינע בעזאָנדערע קאָנפעססיאָן, אבער קיין בעזאָנדערעס פאָלק. אין פראנקרייך זינד די יודען גוטע פראנצאָזען, אין אונגארן זינד זיא גוטע אונגארן, זיא געהאָרען צור געזאממטהייט דער בירגער דעסזעלבען שטאאטעס, מאן דארף זיא דאהער אין איינעם שטאאטע, דעססען גוטע אונטערטהאנען זיא זינד, ניכט אלס בעזאָנדערעס פאָלק בעטראכטען!" — אבער „המן" אונד זיינע נאכפאָלגער האבען אונס ביזהער נור אלס בעזאָנדערע נאציאָן אונד אלס בעזאָנדערע קאָנפעססיאָן געהאסט, אינדעם זיא זאגטען: „עס גיבט דא איין יידישעס „פאָלק", צערשטרייט אונד א ב ג ע ז א נ ד ע ר ט צווישען דען פאָלקערן אין אללען לאנדשאפטען דעס רייכעס. איהרע געזעטצע זינד פערשיעדען פאָן דען געזעטצען אללער אנדערן פאָלקער, וועסהאלב מאן זיא ניכט אין רוהע לאססען דארף!" — אונד נון האבען די רוסישען יודען-פיינדע דען אויסשפרוך איהרעס שטאמם-פאטערס המן פערגעססען אונד זאגען: די יודען זינד קיינע נאציאָן! —

וויר קאָננען נון דער רוסישען האַלב-אמטליכען דעפעשע, אים וועלכער די רוסישע רעגיערונג שפריכט, פאָלגענדעס צורופען: די זאגסט, די אויסווערטיגען מעכטע האבען דאהער קיין רעכט, זיך דער פערפאָלגטען רוסישען יודען אנצונעהמען, וויל די יודען קיינע בעזאָנדערע נאציאָן בילדען. — וועגן אבער די יודען אין רוסלאנד יא איינע בעזאָנדערע נאציאָן ווערען, דאנן העטטען די איבריגען מעכטע יא דאס רעכט, זיך דיעזער אונטערדריקטען נאציאָן אנצונעהמען! — אלזאָ: ענטוועדער — אָדער: ע נ ט ו ו ע ד ע ר בילדען די יודען אין רוסלאנד קיין בעזאָנדערעס פאָלק, וויא דו עס זעלבער זאגסט, זאָנדערן זינד ר ו ס י ש ע אונטערטהאנען אונד בירגער, זינד ר ו ס ע ן, וויא אללע רוסען, אונד בילדען נור אין דער רעליגיאָן איינע בעזאָנדערע קאָנפעססיאָן — : וויא דארף זיא דאנן די רוסישע רעגיערונג פערפאָלגען לאססען? וויא דארף דאנן דער רוסישע קאיזער רוסען פאָן רוסען העטצען לאססען? ווארום געוועהרט מאן אין רוסלאנד דען יודען, וועלכע דאָך קיינע בעזאָנדערע נאציאָן, זאָנדערן רוסען זינד, ניכט דיעזעלבען בירגער-רעכטע, וויא דען איבריגען רוסען? ווארום גיבט מאן דעם איינען טהייל דעם רוסישען פאָלקעס (דען יודען) ניכט דיעזעלבען רעכטע, וויא דעם אנדערן טהיילע דעם רוסישען פאָלקעס? ווארום מאכט מאן איינען אונטערשיעד צווישען רוסען אונד רוסען, וועגן אין רוסלאנד קיינע אנדערע בעזאָנדערע נאציאָן עקסיסטירט? — — א ד ע ר האסט דו דיך ווירקליך פערשפראָכען, בילדען די יודען אין רוסלאנד יא איינע בעזאָנדערע נאציאָן, וויא עס זאָגסט איהרע פיינדע זאגטען, דאנן העטטען נאך דיינער איינענען אנזיכט יא די איבריגען מעכטע דאס רעכט, זיך דער בעזאָנדערס געקוועלטען נאציאָן אין רוסלאנד אנצונעהמען, עבענזאָ וויא זיך די רוסען דער פערפאָלגטען סלאווישען נאציאָן אין דער טירקייא אנגאַהמען! — —

איבריגענס האנדעלט עס זיך דא, וויא וויר עס בערייטס אין פאָריגעם בלאטטע זאגטען, ניכט בלאָס אום די פערפאָלגונג רוסישער יודען, זאָנדערן איך אום די זיך אין רוסלאנד אויפהאלטענדען יידישען אונטערטהאנען אנדערער שטאאטען. דער רוסישע קאיזער קאנן וואָהל זאגען: „איך בין אבסאָלוטער מאָנארך, קיממערע מיך ניכט אום רעכט אונד אונרעכט, איך קאנן מיינע איינענען יידישען אונטערטהאנען זאָ בעהאנדעלן לאססען, וויא איך וויל. וועגן איך מיך דער אונטערדריקטען סלאווישען נאציאָן אין דער טירקייא אנגענאָממען האבע, זאָ קאָננטע איך עס טהון, וויל רוסלאנד איין סלאווישער שטאאט איזט, דער די מ א כ ט האט, איך די סלאווישען אונטערטהאנען אנדערער שטאאטען אין שוטץ צו נעהמען; אבער דא קיין יידישער שטאאט עקסיסטירט, זאָ האט איין כריסטליכער שטאאט קיין רעכט, די יידישען אונטערטהאנען אנדערער שטאאטען שיטצען צו וואָללען. געגען קליינערע שטאאטען, וויא צום ביישפיעל געגען רומעניען, קאנן מאן זיך שאָן איינע דראָטיגע איינמישונג ערלייבען; אבער ניכט געגען דאס מעכטיגע רוסלאנד!" — זאָ קאָננטע דער רוסישע קאיזער אין בעצוג אויף זיינע יידישען אונטערטהאנען זאגען. אבער איך די עסטערייכישען אונד ענגלישען יודען ווערדען, וועגן זיא נאך רוסלאנד קאָממען, עבענזאָ גרויזאם בעהאנדעלט, וויא די רוסישען יודען! — אונד דא העבען די איבריגען מעכטע דאס רעכט, זיך איהרער איינענען אונטערטהאנען, וועלכע אין רוסלאנד פערפאָלגט ווערדען, אנצונעהמען: וועגן מאן היער איינען רוסען מיסהאנדעלן זאָללטע, דא ווירדע רוסלאנד זאָפאָרט גענוגטהואונג פערלאנגען — אונד עסטערייך-אונגארן זאָלל דאצו שווייגען, וועגן זיינע אונטערטהאנען אין רוסלאנד מיסהאנדעלט ווערדען!

אלס אין רוסיש-פאָלען דער בעפעהל וואר, דאס מאן יעדעם רוסישען יודען בארט, פאות אונד דען לאנגען קאפטאן פערקירצען זאָלל, דא וואורדע איך דען גאליציישען יודען, וועלכע נאך רוסיש-פאָלען קאמען, בארט אונד פאות אבגעשניטטען — אונד היער שוויעג מאן דאצו! ענגלאנד אבער ווירד אונד קאנן ניכט דאצו שווייגען, דאס יעטצט אין רוסלאנד זיין יידישער אונטערטהאן לעווזאָן מיסהאנדעלט וואורדע. וויא איינע געסטריגע לאָנדאָנער דעפעשע דעם „נייען פעסטער שורנאל" מעלדעט, האט ענגלאנד איך דען פרעזידענטען דער פעראייניגטען שטאאטען נאָרד-אמעריקא'ס ערזוכט, עבענפאללס דער רוסישען רעגיערונג וועגען פערפאָלגונג דער יודען אין רוסלאנד פאָרווירפע צו מאכען.

אין דייטשלאנד איזט די פאָר איינינען טאגען ווידער אויפגעטויכטע יודען-העטצע אבערמאלס אונטערדריקט וואָרדען. אין ניי-שטעטטין הערשט בערייטס ווידער רוהע אונד אָרדנונג; אבער אין רוסלאנד דויערן די יודען-פערפאָלגונגען נאָך אימטער פאָרט. די געסטערן היער איינגעטראָפפענע אמטליכע רוסישע צייטונג בעריכטעט איבער נייע יודען-פערפאָלגונגען, וועלכע גלייכצייטיג אין מעהרערען אָרטשאפטען דעם בעצירקעס פּילטאווא בעגאַנגען האבען אונד הייטע נאָך אנדויערן. בעזאָנדערס אָרג וואָרען די אויסגעפיהרטען יודען-העטצערייען אין דען דאָרפערן געבען פּילטאווא. היער מוסטען די יודען פליכטען, אונד איהר איינענטהום וואורדע געראויבט אָדער צערשטאָרט. ערהעבליכע פערוויסטונגען וואורדען אין דען יידישען הייזערן אין אנדערען דאָרפערן אויסגעפיהרט, וואָ איך מעהרערע יודען מעהר אָדער וועניגער פערוואונדעט וואָרדען זינד. איין אלטער יודע, וועלכער זיך ניכט רעכטצייטיג רעטטען קאָננטע, אינדעם ער צום שוטצע זיינעס איינענטהומס נאָך צוריקבלייבען וואָללטע, וואורדע מיט דער האקע צערשלאגען, דאס ער אויף דעם פלאטצע טאָדט ליעגען בליעב. די אונרוהען דויערן נאָך הייטע פאָרט, אָהנע דאס די רוסישען בעהאָרדען צור

זאָ לויטעט די נייעסטע רוסישע אמטליכע דעפעשע. ווענן נון די רוסישע רעגירונג „ביז ציר שטונדע" קיינע קעננטניס פאָן דעם איינשרייטען דער איבריגען גראָס-מעכטע צו גונסטען דער יודען האט, זאָ קאָנן זיא עס שאָן „אין נעכסטער שטונדע" האבען. אויך איזט עס ניכט וואהר, דאס איין שטאאט קיין רעכט האט, צו גונסטען דער געקוועל-טען אונטערטהאנען איינעס אנדערען שטאאטעס איינצישרייטען. רוסלאנד זעלבער האט יא ערסט פאָר דריי יאהרען דען קריעג אן די טירקיי נור אינטער דער אויסרעדע ערקלערט, דאס עס זיך דער געקוועלטען סלאווען, וועלכע טירקישע אונטער-טהאנען זינד, אננעהמען מיססע. זעהר אָפט זינד שאָן כריסטליכע שטאאטען געגען מאָהאממעדאני-שע שטאאטען, וואָ כריסטען-פערפאָלגונגען פאָר-קאמען, איינגעטרעטען. — נון מיינט אבער דיעזע רוסישע אמטליכע דעפעשע, דאס הייטע פיר די שטאאטען קיינע יודען, זאָנדערן נור אונטער-טהאנען עקסיסטירען; די יודען עקסיסטירען נור נאָך אלס „קאָנפעססיאָן", אלס איינע „גלויבענס-פארטייא" — ניכט אבער אלס איינע „נאציאָן" — וייל עבען יעטצט קיין יידישער שטאאט אונד קיינע יידישע רעגירונג עקסיסטירען! — אונד דעסהאלב קאָננען די רוסען יא צו גונסטען דער אונטערדריקטען טירקישען אונטערטהאנען, ווענן זיא זיך צום רוסישען גלויבען בעקעננען, איינ-שרייטען, וייל איינע רוסישע נאציאָן אונד איינע רוסישע רעגירונג עקסיסטירען—; אבער אום די יודען האט זיך נור דער שטאאט, דעססען אינטער-טהאנען זיא זינד, צו קיממערן — אונד קיין אנדע-רער! — זאָ מיינט די רוסישע דעפעשע! נון, ויר ווערדען זעהען, אב אויך ענגלאנד זאָ מיינט! איב-ריגענס האט יא ענגלאנד מיט דער רוסישען רעגיע-רונג אויך איינען שטרייט וועגען דער פערפאָלגונג ענגלישער יידישער אונטערטהאנען אין רוסלאנד. דער יידע לעוויזאָן, וועלכער ענגלישער אינטער-טהאן איזט, איזט יא אין רוסלאנד עבענפאללס פערפאָלגט, בערויבט אונד אונשולדיגער ווייזע אויס-געשאפפט וואָרדען!

פרענומעראציאָנס-איינלאדונג.

ויר ערזוכען אונזערע געעהרטען, פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאָנס-טערמין אם 1. אויגוסט 1881 צו ענדע געהט (וואס נאָנין דייטליך אויף איהרער „אדרעס-שלייפע" אנגעצייגט איזט), איהרע פרענומעראַ-ציאָן צו ערנייערן, דאמיט די פערזענדונג דער בלעט-טער קיינע שטאָרונג ערליידע.

געשעפטסבעריכט.

דאס וועטטער דער לעצטען טאגע וואר פיר די ערנטע-ארבייטען זעהר גינסטיג. דא זעלבע אָה-נע שטאָרונג פאָרטגעזעטצט ווערדען קאָנטען. עס האבען אויך שאָן פיעלע דרוש-פראָבען שטאטטגע-פונדען. דאס ערגעבניס אן קאָרן, גערסטע אונד האפער איזט איין פאָרציגליכעס. איבער דאס ערגעבניס דעם ווייצענס לאָססט זיך נאָך ניכט מיט פאָללער בעשטיממטהייט אורטהיילען. וואס די „קוואנטיטעט" (מענגע) בעטריפפט, זאָ דירפטען ויר איינע גוטע מיטטעל-ערנטע האבען; וואס דאגעגען די „קוואליטעט" (גיטע) אנבעלאנגט, זאָ קאָנן די ערנטע אלס איינע אויסגע-צייכנעטע געלטען. — וויינגערטען אונד פוטטער-פעלדער ווירדען עבענפאללס זעהר גוט אויספאללען, ווענן ויר איינען לענגערן רעגען ער-האלטען. דער רעגען פאָן פרייטאג וואר איין זעהר ניטצליכער, דאָך זאָלל דאס געוויטטער אויך מאנ-כען שאדען אנגעריכטעט האבען.

פעסטער פרייזע.

נערסטע פוטטער-וואארע 6,25 גולד. — מאלצ-וואארע .—. גולד.

קוקורוץ 5,30—5,60 גול.

האפער 6·25 גולד

רעפס, קאָהל פער אויגוס-סעפטעמבער 12.75— .13 - גולדען.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאממט זאק, פרייא אב פעסט:) נר' 0: 21 גולד. 60 קר'. נומ' 1: 21 גול. — קר', נר' 2: 20 גול. 40 קר', נר' 3: 19 גול.40 קר. נר' 4: 18 גול. 80 קר', נר' 5: 17 גול. 80 קר', נר' 6: 17 גול' — קר', נר' 7: 16 גולד. — קר', נר' 8: 15 גול. 30 קר', נר' $8^1/_2$ 14 גולד. 40 קר', פיינע קליינע 4 גול. 70 קר', גראָבע קלייע 3 גולד. 70 קר.

הילזענפריכטע: ערבסען אונגארישע 11 —13 גול. לינזען — גול. ראָהע הירזע 6.20 גולד., — הירזע בריין 10.50—10.75 גראָסע וייסע באָהנען 7.50—8.—, צווער-געל 9.50 גולד. ליינזאמען 12—13 גול., האנפזאמען 6.50 מאָהאר — גולד. — קימטעל 26—28 גול. וויקען 6.50—7. גול. מאָהן גרויער 34—36 גול. בלויער 44—46 גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

שפיריטוס נייע מעטהאָדע אים קליינען 33.50 גולדען. אלטע-מעטהאָדע —.34 גולדען. פער 10000 ליטער פערצענט. —

צוועטשקען. באָסנישע פער אָקטאָבער-נאָוועמ-בער —.25 גולדען.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) באנאטער —.19 גולד.

וואכס ראָהגעלבער —.121 גולד. בעססע וואארע 124—125 גולדען.

ויינשטיין 54—68 גול. יע נאך קוואליטעט.

אונשליטט (חלב) -44- —,45 גולד.

ריבאָל ראפפסלט-ראפפינירטעס 32·50—33 גולדען פער 100 קילאָגראמם.

רעפס-קוכען —,6 גול.

פעטראָלעאום .17 גולד.

שאַפפ-וואָללע אין פאָריגער וואָכע וואורדען 12000 שטיק פערשיעדענע נאטטונגען פערקויפט. אונד צוואר דייטשוואָללינע 2·20—2·80 גול. פער פאאר. סערבישע 120 128 גולדען. באטשקער אונד באנאטער 130 140 גולדען טירקישע אונד מאצעדאָנישע 32—35 גולד. (אללעס פער 102 שטיק.)

לאממ-פעללע: דייטשוואָללינע צו 60—80 זיעבענבירגער וייסע 70—76 גולד.

הייטע, ויר נאָטירען: פער 100 ק' אונגארישע קוה-הייטע 112—115 גול. אָבסענהייטע טראָקענע 120 112 גול.

ראָסהייטע $10^1/_2$—11 גולד. (אללעס פער פאאר.)—

קאלב-פעללע, אָהנע קאָפפע 195—205 גולד. מיט קאָפפען 185—190 גולדען.

לעדער געשעפט, פפונד-הייטע 26—28-קילאָ 162 164 גולד. איינמאל פערזעטצטע טערצען פאָן 12—14 קילאָ 168—172 גולד., צווייאמאל פערזעטצטע טערצען 16—81 קילאָ' 163—164 גולד. דרייאמאל פערזעטצטע טערצען 19-22 קילאָ 164—165 גולד.

קאלבלעדער. בריינע 9 - 11-קילאָ 450 — 465 גולדען. געגערבטע 8—9-קילאָ 340—350 גולדען פער 100 קילאָ.

שאפוואָללע. אין פאָריגער וואָכע וואר דאס געשעפט בעססער, עס וואורדען 1200 מטרצ' פערקויפט. אונד צוואר: מיטטעלפיינע אונד פיינע טוכ-וואָללען צו 120 —140 גול. (אללעס פער 56 ק'.)

וויענער פרייזע.

שפיריטוס 35.25—35,50 גול. צו 10000 ליטער-פערצענט.

ריבאָל 32,50 — 32,75 גולד. פער 100 קילאָ.

ווייצען, פערקויפט וואורדען 25000 מעטער-צטר', פרייזע: מהיס-ווייצען 74—76-קילאָ 12.50—12.80 גול. פער מעטערצטר. —

קאָרן, אונגארישעס 67—71-קילאָגראמם 9.50 — 10. גולד' פער מעטער-צטר.

גערסטע עסטערייכישע 60 -64-קילאָ —.— —.— גולדען.

קוקורוץ 6.45—6,50 גולד.

האפער אונגארישער 6.60 — 6.70 גולדען פער מעטער-צענטנער.

רעפס באנאטער 12.25—$12.37^1/_2$ גול [illegible] 12,75 — 13 גולדען.

ווייצען-מעהל נר' 0: —.23—23.50 גולד נר' 1: -.22—.23 גולד., נר' 2: —·21—.22 נר'3: 20.50—21,50 גולדען, אללעס פער מעטער צטר.

קאָרן-מעהל, נר' 1: 18.50—19.50 גולד., נר' 2: 16,50—17.50 גולדען פער מעטער-צטר.

הילזענפריכטע: לינזען 25—30 גולדען, ערבסען 10.50—15,50 גול. באָהנען 8.50—9 גולד. הירזען —.8—8,25 גולד' (אללעס פער 100 קילאָ.)

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 23-טען יולי 1881.

אָפען	88	76	34	38	8
לינץ	29	7	8	10	26
טריעסט	88	78	60	29	39

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע ווייצען	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
נאָרדאונגאריש'	74	—.— —.—
"	75	11.10—11.20
"	76	11.30—11.40
"	77	11.45—11.50
"	78	11.55—11.60
"	79	11.65—11.75
"	80	—.— —.—
פעסטער באָדען	—	—.— —.—
"	75	11.50—11.65
"	76	11.75—11.85
"	77	11.95—12.—
"	78	12.05—12,10
"	79	12.15—12.20
"	80	—.— —.—
וויסעלבורגער	—	—.— —.—
"	75	11.75—11.90
"	76	12.——12.10
"	77	12.20—12.35
"	78	12.45—12.55
"	79	12.60—12.65
"	80	—.— —.—
טהייס "	75	11.85—12.—
"	76	12.10—12.20
"	77	12,30—12.45
"	78	12.55—12.65
"	79	12.70—12.75
"	80	—.— —.—

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	—.— —.—
גערסטע מאלץ	62	—.— —.—
גערסטע פוטטער	62	—.— —.—
האפער	40	6,80 — 6.50
קוקורוץ באנאטער	75	6.08 — 5.95
אנדערער	73	5.85 — 5.90
הירזע	—	6.10 — 5.65

[illegible]				
ווייצען	פער אָקטאָבער		100 [illegible]	11.35
	"			—.—
	"			—.—
קוקורוץ	"	פריהיאהר		6,17
גערסטע	"			—.—
האפער	"	הערבסט		6.70
"	"			—.—
רעפס	"			12. —

באללען-מעהל		פל.	קר.
נוממער 0	דער באללען צו 100 קילאָגראמם מיט זאק	21	60
" 1		21	—
" 2		20	40
" 3		19	40
" 4		18	80
" 5		17	80
" 6		17	—
" 7		16	—
" 8		15	30
" $8^1/_2$		14	40
ספיריטוס: אלטע מעטהאָדע פערצענטע		34	50
" נייע " פאַרשאַפטעל		33	—

קורז-טאבעללע פאָם .23 יולי.

געלדקורז	פל.	קר.
זילבער־אַשיאָ	100	—
דוקאטען	5	53
עסטערייכיש־אונגארישעס 8 גולדען גאלד־שטיק (20 פראנקס)	9	31
נאפאלעאָנדאָר	9	31
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	57	30
20 מארקשטיקע	11	44
פאפיער־רובעל	1	22
לאָזע.		
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטס־לאָזע	123	—
1860-ער " גאנצע	133	—
דעטטאָ " האלבע	136	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	175	75
דעטטאָ " 50 "	174	—
ראָאב רעגולירונגס־לאָזע	27	—
טייסס־לאָזע	24	25
קרעדיט־לאָזע	184	—
קלארי־לאָזע צו 40 גולדען	42	50
דאָנוי־דאמפפשיפפאהרט־לאָזע	112	—
אינסברוקער לאָזע	24	50
רעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	16	—
ראָטהע קרייץ לאָזע " 20 "	20	—
אָפנער לאָזע " 40 "	40	50
פאלפי לאָזע " 40 "	40	50
רודאָלפס־לאָזע " 10 "	20	—
סאלם־לאָזע " 40 "	52	—
זאלצבורגער לאָזע " 20 "	22	—
סט.־גענאָיס לאָזע " 40 "	47	—

לאָזע.	פל.	קר.
סאָנסיליער לאָזע צו 20 גולדען	55	—
שטעפאני לאָזע " 100	128	50
דעטטאָ " 50	56	50
וואלדשטיין־לאָזע " 20	23	—
ווינדישגרעטץ־לאָזע " 20	24	—
אונגארישע פרעמיען־לאָזע צו 100 גולד	128	50
טהייס־רעגאל־לאָזע	115	70
וויענער לאָזע	131	—
ווערטה־פאפיערע		
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	117	50
דעטטאָ צו 4 פערצענט	90	95
אונגארישע פאפיער־רענטע	91	—
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	100	—
טעמעשוואר־באנאטער	97	50
זיעבענבירגישע	99	—
גאליציש	100	50
בוקאָווינער	99	50
אונגארישע אייזענבאהן־אנלעהען	135	25
ווייןצעהענט־אבלעזונגס־אבליגאציאָנען	98	—
פאנדבריעפע דער אונגארישען באָדען־קרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	103	25
דער אונגארישען היפאָטהעקען־באנק צו $5^1/_2$ פערצענט	103	25
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען־קרעדיט־אנשטאלט צו 5 איינהאלב פערצענט	100	—
דער פעסטער	97	—
דער נאַציאָנאל־שפארקאסע	165	—

רונג ענדגילטיג בעשלום צו פֿאססען. דא זאה מאן דען איינען מיניסטער זיך דעם פאלאסטע דעם קאיזערס נעהערן אין בעגלייטונג זיינעם קאממעדיענערס, דער איינען זעהר שווערען געגענשטאנד מיט זיך טרוג. דאס וואר וואָהל אללער וועלט אייפֿאללענד, אבער ניעמאנד קאָננטע ערראטהען, וואס דענן דער מיניסטער זיך פֿאָן זיינעם קאממערדיענער אין דען קאיזערליכען פאלאסט נאכטראגען לאססע. היימע ווירדע מאן געוויס פֿערדאכט שאָפּפֿען, דער מיניסטער האבע פֿיעללייכט איינע „פעטארדע" ביי זיך, אום דען קאיזער אין דיא לופֿט צו שפרענגען. דאמאלס ווארען יעדאָך דיא „פולווער-עקספלאָזיאָנען" נאָך ניכט אין דער מאָדע, אום איינען זאָלכען פֿערדאכט צו שאָפּפֿען.

ענדליך ווארדען דיא בעראטהונגען עראָפֿפֿנעט. אללע מיניסטער שפראכען ענטשיעדען געגען דיא אססענטירונג דער יודען. דער קאיזער בליקטע נון אויף זיינען פֿערטרויטעסטען מיניסטער, דער ביזהער זאָ פֿייעריג פֿיר דיא יודענ-אססענטירונג צו שפרעכען פֿ לעגטע. דיעזער ש וויע ג יעדאָך, ער וואר שטומם וויא איין פֿיש. דאס וואר דעם קאיזער ענדליך זעהר אויפֿפֿאללענד. ער וואנדטע זיך אן דיעזען מיניסטער מיט דער פֿראגע: ווארום ער דענן ש וויי ג ע אונד ניכט וויא פֿריהער זיינע גרינדע פֿ יר דיא יודענ-אססענטירונג פֿאָרברינגע? דא ערהאָב זיך דער מיניסטער, האָלטע אוים דעם נעבענצימטער איינען שווערען געגענשטאנד אונד שטעללטע איהן לעבענד אויף דען טיש פֿאָר דען קאיזער הין. ער האָב נון דען דעקעל פֿאָן דעם זילבערנען געפֿעסע, נאהם דען אָבענאויף ליעגענדען צעטטעל אונד צייגטע איהן דעם קאיזער מיט דען וואָרטען: „זעהען זיא, מאיעסטעט! איך האבע איינע מיללייאָן דוקאטען פֿאָן דען יודען בעקאָממען פֿיר דאס בלאָסע שוויי גען; יעטצט קאָננען זיא זיך דענקען, וועלכע סוממען מיינע קאָללעגען ערהאלטען האבען, דאמיט זיא געגען דיא יודענ-אססענטירונג שפרעכען זאָללען!" — דיא מיניסטער ווארדען אללע בלייך אונד שטאררר אונד קאָננטען פֿאָר שרעקען קיין וואָרט הערפֿאָרברינגען. דער קאיזער יעדאָך זאגטע אונווילליג: „נון בעפֿעהלע איך, דאס דיא יודען גלייך אללען איבריגען אונטערטהאנען צום מיליטער-דיענסטע צוגעצאָגען ווערדען!" זייט יענער צייט זינד דיא יודען אין רוסלאנד מיליטער-פּפֿליכטיג. אָב דער מיניסטער דען יודען דיא מיללייאָן דוקאטען צוריקגעגעבען? — געוויס ניכט! ער האט יא געשוויעגען; ער האט דיעסמאל פֿיר דיא יודענ-אססענטירונג ניכט געשטיממט: ער האט בלאָס דען פֿאָרגאנג בעריכטעט, וואָראויף דער קאיזער אוים איינענער מאכטפֿאָללקאָממענהייט דיא יודענ-אססענטירונג אנאָרדנעטע! עס דאָרף אינדעס דורכאוים ניכט בעפֿרעמדען, ווענן דיא יודען אין רוסלאנד קיינען מאנן וויא הערר ש ט י נ ט י ן אין פראָסניטץ אין איהרער מיטטע האטטען, וועלכער פֿיר דיא יודענ-אססענטירונג געשפּראָכען העטטע.

רוסלאנד איזט עבען ניכט עסטערריך, אונד דער קאיזער ניקאָלויס וואר קיין קאיזער יאָזעף. קאיזער יאָזעף רייםטע דען יודען אללע בירגערליכען רעכטע איין אונד וואָללטע איהנען דאהער אויך דיא בירגערליכע מיליטער-פּפֿליכט אויפֿלעגען. קאיזער ניקאָלויס וואָללטע יעדאָך דען יודען בלאָס פּפֿליכטען אויפֿערלעגען, אָהנע דענזעלבען אויך דיא געביהרענדען רעכטע איינצורייםען. פֿיר איין „פֿאטערלאנד" וויא רוסלאנד קאָננען דיא יודען ניכט געניינט זיין, איהר בלוט אויף דען שלאכטפֿעלדערן צו פֿערשפריטצען!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(מ י ד ה א ט פ א ש א׳ס ג ע ש י ק.) דיא צושטענדע אין דער טירקייא זינד ווירקליך אונבערעכענבאר. ערסט יינגסט מעלדעטען וויר, דאס איין דעפּוטירטער אים ענגלישען פארלאמענטע דאס וואָרט צו גונסטען דעם אונגליקליכען מידהאט פאשא ערגריפֿף, אונד דאס מיניסטער-פּרעזידענט גלאדסטאָנע דיא פֿערזיכערונג געגעבען, אין דיעזער אנגעלעגענהייט דורך דען ענגלישען קאָנזול אין קאָנסטאנטינאָפעל ביים סולטאן בערייטס דאס נאָטהיגע געטהאן צו האבען. פֿערנער ווארדע אוים קאָנסטאנטינאָפעל געמעלדעט, דאס דער שייך-אול-איזלאם ערקלערט האבע, מידהאט פאשא פֿערדיענע אים זיננע דעם „קאָראן" אויך דאנן דען טאָד ניכט, ווענן ער אן דער ערמאָרדונג דעם אבדול אציין ווירקליך טהיילגענאָממען העטטע, דא איין אבגזעטצטער סולטאן לויט אויםשפּרוך דעם „קאָראן" אימטער געטאָדטעט ווערדען זאָללטע. אלל דאס האבען וויר אין פֿאָריגער נוממער געמעלדעט. וואס זאָללטע מאן נאָך אלל דעם ערוואַרטען? ענטוועדער דיא גענצליכע בעגנאדיגונג מידהאט פאשא׳ס אָדער וועניגסטענס דיא רעטטונג זיינעס לעבענס. נון מעלדעט אבער איינע קאָנסטאנטינאָפלער דעפּעשע פֿאָם 25-טען דיעזעס פֿאָלגענדעס: „עס ווירד היער דיא נאכריכט פֿערברייטעט, דאס מידהאט פאשא איינען זעלבסט-מאָרד פֿעראיבט האבע. יעדער וויים עס היער, וואס דיעס צו בעדייטען האבע. דער סולטאן וואגט עס ווירקליך ניכט, געגען דען ווילען ענגלאנדס אונד דעם גאנצען געבילדעטען איראָפּא דען פֿערדיענסטפֿאָללען מידהאט פאשא אויף גרונד איינעס פּארטייאישען, דורכאוים אונגערעכטען אורטהיילס הינריכטען צו לאססען. אבער ער וויל דיעזען מאנן דורכאוים אוים דעם וועגע שאפֿפֿען. זאָ ווירד מידהאט פאשא אין זיינער האפֿט אים געהיימען געטאָדטעט ווערדען, וועהרענד מאן אללער וועלט איינרעדען ווירד, ער האבע איינען זעלבסט-מאָרד פֿעראיבט." — איינע אנדערע קאָנסטאנטינאָפלער דעפּעשע פֿאָם 25-טען דיעזעס מעלדעט ווידער פֿאָלגענדעס: „הייטע פֿערזאממעלטען זיך זעממטליכע מיניסטער אים פּאלאסטע דעם סולטאנס, אום דאריבער איינע ענדגילטיגע ענטשיידונג צו טרעפֿפֿען, וואס מיט דען וועגען דעם סולטאנ-מאָרדעס פֿעראורטהיילטען שטאאטסמענגערן געשעהען זאָלל!" — אנגעזיכטס זאָלך׳ ווידערשפּרעכענדער דעפּעשען איזט עס ריין אונמאָגליך, זיך אין דען צושטענדען אין דער טירקייא מיט געוויססהייט צורעכט צו פֿינדען. מאָגליך, דאס דער מיניסטערראטה דיא בעגנאדיגונג דער פֿעראורטהיילטען אויסשפּרעכען ווירד, אים דאנן מיט הייכלערישעם בעדויערן דער וועלט בעקאננט צו געבען, דאס מידהאט פאשא זיך לייִדער מיטטלערווייִלע זעלבסט ענטלייבט האבע! וויא געזאגט, דיא צושטענדע אין דער טירקייא זינד ווירקליך אונבערעכענבאר! (זיעהע נאכטראג.)

*(פֿ י ר ס ט ב י ס מ א ר ק אונד ג ר א ף א נ ד ר א ש י — „מ ח ו ת נ י ם".) זייט איינינען טאגען ווייִלט היער דער אֶלטעסטע זאָהן דעם דייטשען רייכסקאנצלערס, נעמליך פֿירסט ווילהעלם פֿ׳ ביסמארק. דאס קאָננטע ניעמאנדען בעפֿרעמדען, דא דער יונגע פֿירסט אויך פֿאָר איינעם יאהרע היער וואר, אום פֿאָן בודאפּעסט נאָך זיינעם ליעבלינגס-קוראָרטע בזאש צו רייזען. געסטערן מעלדעטען יעדאָך אללע בלעטטער דער הויפּטשטאדט, דאס דער יונגע גראף מיט זיינעם דיעסמאליגען אויפֿענטהאלטע אין אונזערער הויפּטשטאדט אויך איינען זעהר וויכטיגען צוועק פֿערבינדעט. ער וואר נעמליך נאָך פּעסט געקאָממען צור — „ברויט-שויא". הערר ווילהעלם פֿאָן ביסמארק זאָלל נעמליך שאָן נעכסטער טאגע זיינע פֿערלאָבונג מיט דער טאָכטער דעם גראפֿען אנדראשי היער פֿייערן! דיעזע מעלדונג פֿערפֿעהלטע נאטירליך ניכט, איבעראלל דאס לעבהאפֿטעסטע אינטערעססע הערפֿאָרצובריגגען. גראף אנדראשי איזט געוויס איינער דער פֿאָרציגליכסטען שטאאטסמענגער איראָפּא׳ס. ווער פֿירסט ביסמארק איזט, ברויכט וואָהל ניכט אים-איינאנדער געזעטצט צו ווערדען. דיעזע ביידען „מחותנים" געהאָרען געוויס צו דען געפֿייערטעסטען מעננערן דער געגענווארט. דיעזע פּארטיע, ווענן זיא ווירקליך צו שטאנדע קאָממט, דירפֿטע וועזענטליך דאצו בייטראגען, דיא בעשטעהענדע פֿריינדשאפֿט צווישען עסטערייך-אונגארן אונד דייטשלאנד נאָך שטערקער צו בעפֿעסטיגען.

דער מאָרדער וואר וואָהל נאָך זיינעם מיסגליקטען אונטערנעהמען ענטפֿלאָהען, אבער זיינע פֿערפֿאָלגער ווארען ראשער אלס ער, אונד שאָן אם נאכמיטטאגע וואר ער איינגעבראכט. ער בעקאננטע זיינע שולד; ער נאננטע אללע זיינע אנשטיפֿטער אונד מיטוויססער אונד בעצייכנעטע אויך דיא קאטהאָלישען גייסטליכען אין פֿליעסינגען, דיא זיינע בייכטע אנגעהאָרט, אונד איהם דען „אבלאס" פֿיר דיעזעס פֿערברעכען ערטהיילט האטטען.

אלס נון פּרינץ ווילהעלם פֿאָן אָראניען מיט יאקאָב טיראדאָ אין דער וואָהנונג דעם פּרינצען אנגעקאָממען וואַרען, דא זאגטע דער פּרינץ: „איך מיינען דאנק פֿיר דיא אויסערארדענטליכע טהאט אויסצושפּרעכען, דיא איהר צו מיינער רעטטונג אויסגעפֿיהרט האבט, פֿערמאג איך ניכט, אבער איך וויים, איהר וואָללט ווידער וואָרט נאָך טהאט צום לאָהנע פֿיר אייך, אונד נור דער זינג דער גוטען זאכע, דעם רעכטעס אונד דער פֿרייהייט איזט אייער ציעל, וויא דאס מייניגע."

יאקאָב טיראדאָ וואר פֿאָן דיעזען וואָרטען געריהרט.

„פּרינץ! (ריעף ער) דיעזע וואָרטע אוים אייערעם מונדע זינד איינע בעלאָהנונג, וועלכער קיינע עהרען אונד שעטצע גלייכקאָממען!"

יעטצט ערצעהלטע איהם ערסט טיראדאָ אויספֿיהרליך, וואס ער ביז יעטצט געטהאן, וויא ער פֿיר דיא הייליגע זאכע טהעטיג וואר, אונד וויא ער דיא קאָניגין עליזאבעטה אין דען קריעג געגען שפּאניען היניינפֿערוויקעלט האט.

פּרינץ ווילהעלם פֿאָן אָראניען וואר פֿאָן דען גראָסען טהאטען דעם יאקאָב טיראדאָ אויס׳ם אנגענעהמסטע איבערראשט, ער נאהם דיא האנד טיראדאָ׳ס אונד דריקטע זיא פֿאָללער פֿריידע אונד זאגטע: „מיין פֿריינד! מיין רעטטער! וויר איהר בערייט, אונס נאָך איינינע דיענסטע, איינינע וויכטיגע דיענסטע צו לייסטען?"

„האָהייט! (ריעף טיראדאָ בעגייסטערט) מיט אללען מיינען, ווענן אייך שוואכען קרעפֿטען, שטעהע איך אייער האָהייט צו דיענסטען."

„גוט, טיראדאָ! (זאגטע דער פּרינץ) איך זאגע עס אייך נון אָפֿפֿען, איך געדענקע מיינעם פֿערשפּרעכענס, דאס איך אייך געגעבען, ווענן דיא פּראָטעסטאנטען דער ניעדערלאנדע געגען דען דרוק דער שפּאנישען קאטהאָלישען רעגיערונג קעמפֿפֿען, ווענן דיא אנהענגער דעם נייען לוטהערישען גלויבענס איהרע פֿרייהייט געגען דיא קאטהאָליקען עררינגען וואָללען — זאָ מיססען זיא אויך אנדערען קאָנפֿעססיאָנען פֿאָללע גלויבענספֿרייהייט געוועהרען! איך בין דעססען געוויס, דאס זיך באלד דיא אנזיכטען מיינער ניעדערלאנדע אויך דאהין קעהרען ווירדען, אללען מענשען דאס רעכט צו געוועהרען, וועלכע זיא פֿיר זיך מיט זאָ גראָסען אָפּפֿערן ערשטריטטען. זיא ווערדען איינזעהען, דאס דעם פֿאנאטיסמוס, פֿאָן וועלכער ווייטע ער אויך קאָממט, דיא שפּיטצע נור אבגעבראָכען ווערדען קאָננע דורך זיינען געראדען געגענזאטץ."

„דאנק, האָהער הערר! טויזענדפֿאכען דאנק! (ריעף טיראדאָ) איהר פֿערשייכט דיא פֿינסטערע נאכט אונד לאססט דיא לייכטענדע זאָננע דער פֿרייהייט אויפֿגעהען. איך זעהע קלאר, איך בין גליקליך!"

„וויר זינד עס נאָך ניכט, טיראדאָ! (ערווידערטע דער פּרינץ) דאס ציעל איזט נאָך ניכט ערריכט. אין האָללאנד איזט עס דאס מעכטיגע אמסטערדאם, דאס אונס נאָך ווידערשטרעבט. היער איזט איין גראָסער טהייל דער בירגערשאפֿט נאָך ראָמיש-קאטהאָליש. פֿאָר אללעם מיססטע דאהער אמסטערדאם אונס אונטערוואָרפֿען ווערדען. איהר זייד נון דער מאנן, דער מיינע געהיימען ענטווירפֿע אויסצופֿיהרען פֿערמאג אונד איך דאצו גענוג זעלבסט-אויפֿאָפּפֿערונג בעזיטצט."

טיראדאָ ערווידערטע היעראויף: „איך זעהע צוואר נאָך ניכט, וויא איך היעבייא מיטווירקען קאָננטע, אבער צייגט עס מיר, אונד איך איבערנעהמע אללעס, וואס אין מיינען קרעפֿטען שטעהט!"

„אלזאָ האָרעט! איך האבע אין אמסטערדאם אן דעם בירגערמייסטער ב א ר ד ע ס איינען מעכטיגען פֿערבינדעטען, איינען מאנן פֿאָן גראָסעם איינפֿלוסע. היער איזט איין אויספֿיהרליכער, גוט אויסגעארבייטעטער פלאן, נאָך וועלכעם דיא שטאדט אמסטערדאם ערוואָרבען ווערדען קאָננטע. פֿריהער זאָלל דיעס אויף איינע פֿריעדליכע ווייזע פֿערזוכט ווערדען, אונד געהט עס ניכט וויללינ, זאָ ברויכט מאן געוואלט! (היעבייא ערקלערטע דער פּרינץ דעם יאקאָב טיראדאָ דען גאנצען פלאן, דאנן זאגטע ער:) „איהר בעגעבעט אייך נון אין דער פֿערבאָרגענסטען ווייזע נאָך אמסטערדאם צו בארדעס. דען וועג אייך דאהין צו עראָפֿפֿנען, איזט מיינע זאכע! דער בירגערמייסטער בארדעס מוס עס נון דאהין בריינגען, דאס פֿאָרלייפֿיג דיא פֿערטרעטער דער שטאדט איינען פֿערטראג אונטערצייכנען, נאָך וועלכעם פֿאָללינער רעליגיאָנס-פֿרייהייט אונד פֿאָללקאָממענע רעליגיאָנס-פֿרייהייט אללען פּערזאָנען צוגעזיכערט ווירד."

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

בעזייטיגונג דערזעלבען עטוואס טהון. אים 17 דאָרפערן דעם בעצירקעס פילטאַווא זינד דיא יודען אויסגעוואנדערט. וועהרענד דאס געזינדעל ווייטער געגען דיא יודען וויטהעט. ביז יעטצט ווארדע נאָך קיין איינציגער דיעזער פלינדערער אים בעצירקע פילטאַווא פערהאַפטעט.

דיא יודען-קראַוואַללע אין פערע-יאסלאַוו האבען דאמיט געענדעט, דאס אללע דאָרט וואָהנענדען יודען צור גענצליכען אויסוואנדערונג געצוואונגען ווערדען.

וואָ איזט נון דאס פערשפּרעכען דעם רוסישען קאיזערס אן דיא יידישע דעפּוטאציאָן, דאס ער דען יודען-פערפאָלגונגען באלד איין ענדע מאבען ווערדע? אים מיניסטעריאום אין פּעטערסבורג ווערדען וואָהל איבער דיעזע יודען-אנגעלעגענהייטען פאַרטוועהרענד בעראטהונגען אבגעהאלטען, אבער ביז דיעזע בעראטהונגען צו ענדע געפיהרט זיין ווערדען, ווערדען שאָן אללע רוסישען יודען אויסגעפּלינדערט אונד פערטריעבען זיין.

„צוויי ווערטע".

אין נומ' 81 האבען וויר מיטגעטהיילט, אויף וועלבע ווייזע דיא יודען אין אונזערער מאָנארכיע אונטער קאיזער יאָזעף II. צוערסט אלס מיליטערפּפליכטיג ערקלערט אונד אין דיא ארמעע איינגערייהט וואורדען. נון בעריכטעט דאס מאָנטאגבלאטט דעם „פּעסטער ללאָיד" נאָך איינער רוסישען צייטונג, וויא דיא יודען אין רוסלאנד אים יאהרע 1830 אונטער קאיזער ניקאָלויס צום ערסטענמאלע צור אסענטירונג געלאנגטען. דיא זאכע פערהיעלט זיך וויא פאָלגט: קאיזער ניקאָלויס ליעס איינען מיניסטערראטה צוזאממענזעטצען, דעם ער דיא פראגע צור ענטשיידונג פאָרגעלעגט: אב דען דיא יודען ניכט גלייך דען איבריגען אונטערטהאנען אים רוסישען רייכע צום מיליטער-דיענסטע צוגעצאָגען ווערדען זאָללען? — דער געדאנקע וואר גאנץ נייא. דיא מיניסטער ערזוכטען דאהער אים אייניגע טאגע בעדענקצייט, אים דיא אנגעלעגענהייט גענויא צו איבערלעגען אונד צו פריפען. אינצווישען ערפוהרען אבער דיא יודען פאָן דעם פאָרשלאגע דעם קאיזערס, פאָן דעם זיא נאטירליך זעהר אונאנגענעהם בעריהרט וואורדען. וויא זאָלל מאן דא דיא מיניסטער בעוועגען, דאס זיא אים נעכסטען מיניסטערראטהע געגען דיא אסענטירונג דער יודען שטיממען זאָללען?

דער ראטה וואר אלסבאלד געפונדען. אין יענעם אבזאָלוטען שטאאטע איזט אללעס בעשטעכליך, פאָם לעטצטען פאנדורען ביז הינויף צום ערסטען מיניסטער. דיא יודען שאָסען דאהער אייניגע מיללאָנען רובעל צוזאממען, וועהלטען איינע דעפּוטאציאָן, דיא ביי יעדעם איינצעלנען מיניסטער אים אודיענץ נאכזוכטע, אונד ווארום זאָללטע דענן איין רוסישער מיניסטער, וויא יודענפיינדליך ער אויך זיין מאג, איינער יידישען דעפּוטאציאָן, דיא ניכט מיט „לעערען הענדען" ערשיינט, ניכט זאָגלייך איינע אודיענץ געוועהרען? דיא דעפּוטאציאָן ליעס אויף דעם טישע יעדעם איינצעלנען מיניסטער איינינע מילליאָנען רובעל צוריק מיט דער ביטטע: אים מיניסטערראטהע געגען דיא אסענטירונג דער יודען צו שטיממען. דאס געלד ווירקטע מיט אונווידערשטעהליכעם צויבער. אללע יודען ערשיענען פלאָטצליך דיעזען מיניסטערן אלס „צום מיליטערדיענסטע דורכאוים אונטויגליך". ביזהער ווערע דיא זאכע פיר דיא יודען גליקליך אבגעלויפען.

אבער מערקווירדיגערווייזע וואר אונטער דען מיניסטערן איין איינציגער, דער דיא יידישע דעפּוטאציאָן דורכאוים צו קיינער אודיענץ צולאססען וואָללטע. מאן ווייס נאָך היינטע ניכט, אָב דיעזער איין זאָ עהרליכער מאנן וואר, דאס ער יעדער בעשטעכונג פערנע בלייבען וואָללטע, אָדער אָב דער יודען-האסס אין איהם זאָ שטארק וואר, דאס ער אום קיינען פרייז אין דער וועלט דען יודען איינע פריינדשאפט צו ערווייזען זיך ענטשליעסען קאָננטע. דאס ענדע וואר, דאס אין פיעלען, איבער דיעזען געגענשטאנד, אונטער דעם פאָרזיטצע דעם קאיזערס אבגעהאלטענען בעראטהונגען, אללע מיניסטער געגען, דער איינציגע עבען ערוועהנטע מיניסטער יעדאָך פיר דיא אסענטירונג דער יודען שטיממטע. דא אבער עבען דיעזער מיניסטער דאס האָכסטע פערטרויען דעם קאיזערס בעזאס, זאָ ליעס ער דיא ענדגילטיגע אבשטיממונג ווידערהאָלט אויפשיעבען. עס קאָננטע לאנגע קיינע ענטשיידונג אין דיעזער אנגעלעגענהייט געטראָפפען ווערדען.

אבער דיא יודען וואָרען ריהריג. זיא זעטצטען עס זיך אין דען קאָפף, אויך דיעזען שטאררהאלזיגען מיניסטער פיר זיך צו געווינגען. זיא דאכטען זיך, אויך דיעזער מאנן ווירד דער צויבערקראפט דעם געלדעס ניכט ווידערשטעהען קאָננען. דיא היפטשוויעריגקייט בעשטאנד בלאָס דארין, וויא מאן זיך ביי דיעזעם מאננע איינע אודיענץ ערווירקע.

דא בעגאב זיך דער פאָרשטעהער דער פּעטערסבורגער יודען-געמיינדע צום קאממערדיענער דעם מיניסטערס אונד זאגטע איהם: „העררי איך געבע איהנען 500 דוקאטען, ווענן זיא אונס ביי איהרעם העררן, זיינער עקסצעללענץ דעם מיניסטער, איינע קורצע, זעהר קורצע אודיענץ ערווירקען. ער בריכט זיך מיט אונס אין קיינע אונטערהאנדלונג איינצולאססען. וויר ווערדען בלאָס „צוויי וואָרטע" שפּרעכען אונד זאָגלייך דען אודיענץ-זאאל פערלאססען, אָהנע איבערהויפּט איינע אנטוואָרט אבצוווארטען."

דער קאממערדיענער ווארטעטע אב, ביז זיין העררר איינעם טאגעס אין הייטערער לוינע וואר. דא שפּראך ער איהן אין טיעפער אונטערטהעניגקייט וויא פאָלגט אן: „עקסצעללענץ! איך בין איין ארמער פאמיליענפאטער, איך קאָננטע 500 דוקאטען דאפיר פערדיענען, ווענן איירע עקסצעללענץ איינער יידישען דעפּוטאציאָן איינע זעהר קורצע אודיענץ גענעדיגסט געוועהרען וואָללטען. דיא דעפּוטאציאָן וויל בלאָס „צוויי וואָרטע" שפּרעכען אונד דאנן אָהנע אנטוואָרט אבצווארטען, דען אודיענצזאאל זאָגלייך פערלאססען. איירע עקסצעללענץ קאָננטע דא איינען טרייען דיענער אונד פאמיליענפאטער דורך דיעזע גנאדע גליקליך מאבען!"

דער מיניסטער ווארדע ניגיעריג, וואס דענן איינע יידישע דעפּוטאציאָן איהם אין „צוויי וואָרטען" זאגען קאָננטע, וואָפיר זיא גאר 500 דוקאטען אָפּפערן וויל. ער זאגטע דאהער זיינעם קאממערדיענער: „גוט, איך געוועהרע דיר דיינע ביטטע. מאָרגען שלאג 2 אוהר קאנן דיא דעפּוטאציאָן ערשיינען. אבער איך זאגע דיר, זיא דארף נור „צוויי וואָרטע" שפּרעכען; „צוויי וואָרטע", קיינע זילבע מעהר!"

טאגס דאראויף פונקט 2 אוהר בעפאנד זיך איינע יידישע דעפּוטאציאָן אים אודיענץ-זאאלע דעם מיניסטערס. איין מיטגליעד דערזעלבען האטטע איינען זעהר שווערען געגענשטאנד, מיט איינעם טיכע צוגעדעקט, אין הענדען. דיעזען געגענשטאנד לעגטע ער אויף דען טיש אונד שפּראך דיא צוויי וואָרטע: „ג י מ ס. ש ו י י ג!" דיא דעפּוטאציאָן מאכטע איינע עהרפורכטספאָללע פערבייגונג אונד פערליעס דען אודיענץ-זאאל. נאכדעם דיא דעפּוטאציאָן זיך ענטפערנט האטטע, צאָג דער מיניסטער דאס טוך פאָן דעם פערהיללטען געגענשטאנדע. ער ערבליקטע איין קונסטפאָלל געארבייטעטעס זילבערנעס געפעס. ער אָפפנעטע דען דעקעל, דא געוואהרטע ער איינען צעטטעל מיט דען וואָרטען: „איינע מיללאָן דוקאטען! נימס אונד שוויג!" ריכטיג גלענצטען דיא נייגעפרעגטען דוקאטען זעהר פערפיהריש אים דעם זילבערנען געפעס הערפאָר. ער שלאָס דען דעקעל צו אונד היללטע דאס געפעס ווידער אין דאס טוך, וויא עס וואר, אלס דיא יידישע דעפּוטאציאָן עס אויף זיינען טיש געשטעללט האטטע.

איניגע טאגע שפּעטער ליעס דער קאיזער ווידער דיא מיניסטער צוזאממען בערופען, אים איבער דיא אנגעלעגענהייט דער יודען-אססענטי-

---

פאָלליעטאָן.

צוויי שוועסטערן.

(146-טע פאָרטזעטצונג.)

אלאָנזאָ קאָננטע יעטצט דעם יאקאָב טיראדאָ ענטדעקען, דאס דיא שפּאנישע רעגיערונג אויך שאָן דען פּרינצען ווילהעלם פאָן אָראניען מייכלינגס ערמאָרדען לאססען וויללע. איין געוויססער ה א ג ז וואר בערייטס אום 25000 גאָלד-קראָנען דאצו געדונגען, דען פּרינצען ווילהעלם פאָן אָראניען דורך פּולווער אין דיא לופט צו שפּרענגען. דיעזער ווילהעלם פאָן אָראניען וואר דאמאלס אין דער שטאדט פליעסינגען, וואָ ער אויך זאָנטאג דיא קירכע צו בעזוכען פּפלעגטע, אונד דא זאָללטע יענער געדונגענע מאָרדער האגז אונטער דען קירכען-זיטץ דעם פּרינצען פּולווער מיט איינער זאָלכען פאָרריכטונג אונטערברינגען, דאס עס ביים דריקען דער פּרינץ אויף זיינען זיטץ אויפגעבען ווירד, עקספּלאָדירע. —

יאקב טיראדאָ וואר בלייך פאָר שרעקען געוואָרדען, אלס ער דאפאָן האָרטע, דאס דער הערצאָג פאָן פּארמא וועלבער איינען מייכעל-מאָרדער פיר דען פּרינצען פאָן אָראניען געדונגען. —

„איך מוס פאָרט, אויף דער שטעללע פאָרט (ריעף טיראדאָ), דענן מיט דעם טאָדע דעם פּרינצען ווילהעלם פאָן אָראניען שטערבען אויך אללע מיינע האָפפנונגען. גאָטט זייא מיר גנעדיג, דאס איך נאָך רעכטצייטיג אין פליעסינגען אנלאנגע. פיעלייכט איזט עס געראדע איינע פּיגונג דעם אללגיטיגען גאָטטעס, דאס איך דאס ווערקצייג זיינער רעטטונג ווערדע!"

טיראדאָ האטטע אונגעהייערע איילע, אום רעכטצייטיג אין פליעסינגען אנלאנגען צו קאָננען; דער קירכענבעזוך אם זאָנטאג פּפלעגטע דאָרט אום 11 אוהר פאָרמיטטאג שטאטטצופינדען אונד עבען אן דיעזער שטונדע העטטע דער פּרינץ ווילהעלם פאָן אָראניען אין דיא לופט געשפּרענגט ווערדען זאָללען. — דיא שטרעקע וואר אבער זאָ ציעמליך וויט, אונד עס בעדורפטע אויך איינער אויסעראָרדענטליכען אנשטרענגונג, אום ניכט צו שפּעט אין פליעסינגען איינצוטרעפען.

טיראדאָ וואר פאָר אנשטרענגונג בייגאהע אויסער אטהעם שאָן איינינע מינוטען נאָך 11 אוהר פאָר דער פליעסינגער קירכע אנגעלאנגט. מאן וואר שאָן אין דער קירכע מיטטען אים געבעטע; גליקליכערווייזע וואר ווילהעלם פאָן אָראניען עטוואס שפּעטער געקאָממען, אונד אלס ער זיך עבען אויף זיינען זיטץ בעגעבען וואָללטע, שטירצטע טיראדאָ אין דיא קירכע אונד ריעף מיט אללער אנשטרענגונג זיינער שטיממע: „פּרינץ ווילהעלם פאָן אָראניען! האלט! עס איזט איינע פּולווער-פערשוואָרונג אין דער קירכע. קאָממט זאָ שנעלל אלס מאָגליך הערויס, איהר זייד אין האָכסטער געפאהר — איך בין יאקאָב טיראדאָ!"

דער אויסרוף טיראדאָס האט אין דער גאנצען קירכע ווידערגעהאללט, אונד טויזענד שטיממען ריעפען פאָללער שרעקען אונד ענטזעטצען: „איינע פּולווער-פערשוואָרונג אין דער קירכע!" איין אונגעהייערער טומולט ענטשטאנד, אללעס ערהאָב זיך, שטירצטע אונד דרענגטע זיך נאָך דען אויסגענגען אונד קלעטטערטע מיט יאממערגעשרייא איבער דיא קירכענשטיהלע הינוועג.

פלאָטצליך ערטאָנטע איין פירכטערליכער קנאלל. וואהרשיינליך ווארדע דורך דאס געדרענגע אויך אין דריק אויף דען זיטץ דעם פּרינצען ווילהעלם פאָן אָראניען אויסגעיבט, וואָדורך דאס פּולווער עקספּלאָדירטע. געגען 30 מענשען ווארדען געטאָדטעט; עס ענטשטאנד איינע אונגעהייערע פערווירונג, אבער פּרינץ פאָן אָראניען וואר אינ'ס פרייע געלאנגט — ער וואר געררעטטעט. —

ביי אלל דיעזער פערווירונג בעמעכטיגטע זיך דעם היגויסגעשטירצטען פאָלקעס איינע בעזאָנדערע פרייערע, אלס עס זיין איבערהויפּט, דען פּרינצען ווילהעלם פאָן אָראניען, נאָך לעבענד פאָר זיך זאה. מאן וואוסטע זאָפאָרט, דאס דיעזע פּולווער-פערשוואָרונג פאָן דער שפּאנישען רעגיערונג אויסגעגאנגען, דאס זיא הויפּטזעכליך געגען דאס לעבען דעם פּרינצען ווילהעלם פאָן אָראניען געריכטעט וואר. מאן פערגאס דעם איינענען שרעקענס אונד דער איינענען געפאהר אונד אללעס ריעף: „דעם הימעל זייא דאנק! דער פּרינץ לעבט! האָך פּרינץ ווילהעלם פאָן אָראניען!"

דריננען אין דער קירכע לאגען פערשטיממעלטע לייכען, צערטרעטענע אונד צערקוועטשטע מענשען. דער פּרינץ אָרדנעטע זאָפאָרט מיט זיינער געוואָהנטען גייסטעסגעגענוואָרט דיא נאָטהיגען מאסרעגעלן אן, אום דען פערוואונדעטען הילפע צו ברינגען. טיראדאָ האט אין קורצען וואָרטען דעם פּרינצען דען גאנצען הערגאנג בעריכטעט, נאנגטע איהם אויך דען נאמען דעם מאָרדערס, דען דיא שפּאנישע רעגיערונג געדונגען. היעראויף גאב דער פּרינץ בעפעהלע, דען מאָרדער צו פערהאפטען אונד דיא אונטערזוכונג איינצולייטען. דאנן דאנקטע דער פּרינץ דעם יאקאָב טיראדאָ אויף דאס הערצליכסטע אונד בעגאב זיך מיט איהם אין זיינען פאלאסט.